

Sammendrag. Undersøkelse av lokalpolitikere 2006/2007

v/ Lars Chr. Monkerud, Institutt for offentlige styringsformer, Handelshøyskolen BI

Rapporten dokumenterer en spørreskjemaundersøkelse som ble gjennomført av Handelshøyskolen BI i samarbeid med Statistisk sentralbyrå høsten 2006/våren 2007. Undersøkelsene omfatter svar på spørreskjemaer sendt til kommunestyrerepresentanter i 121 norske kommuner og til ordførere og varaordførere i alle landets kommuner. Spørsmålene i undersøkelsen kartlegger respondentenes holdninger til økonomiske prioriteringer og virkemidler, til rammebetingelser gitt av sentrale myndigheter og til spørsmålet om kommunesammenslåing av egen kommune med nabokommunen(e). Det spørres også om hvordan den enkelte respondent opplever den interne organiseringen av kommunen.

Undersøkelsens representativitet og datakvalitet vurderes som altoverveiende god. Det presenteres resultater for store (over 5000 innbyggere) og små kommuner (under 5000 innbyggere) og for kommunestyrerepresentanter generelt og ordførere/varaordførere innenfor de to kommunetypene. Rapporten sammenligner resultatene fra undersøkelsene med resultater fra tilsvarende tidligere undersøkelser (1995-2003).

Undersøkelsen dokumenterer at eldreomsorg ble prioritert høyt av politikerne i undersøkelsene fra 2003, og prioriteres enda høyere i 2007. Grunnskole prioriteres omtrent like høyt som eldreomsorg, mens barnehager/parker prioriteres noe lavere. På disse to sektorene (grunnskole og barnehager/parker) har det ikke skjedd større endringer i prioriteringsønskene.

Det kan spores en svak generell tilbakgang i den rapporterte ønskeligheten av bruk av anbudskonkurranser - også innenfor tjenesteområder som tradisjonelt har hatt stort innslag av konkurranse (renovasjon, samferdsel og renhold).

Kommunestyrerepresentanter i store kommuner (flere enn 5000 innbyggere) vil i sterkere grad enn representanter fra mindre kommuner øke skattene og senke brukerbetalingen på en rekke områder.

Kommunestyrerepresentantene oppfatter oppgaver som har med overordnede mål å gjøre som svært viktige – dvs. oppgaver av typen prioriteringer, å se til at administrasjonen iverksetter vedtatte oppgaver og å sørge for god økonomistyring og effektiv ressursbruk. I undersøkelsen vurderes sistnevnte oppgave som enda viktigere enn før (som målt i holdningsundersøkelser i 2000). Oppgaver som kan knyttes til lokalpolitikeres "ombudsrolle" (for eksempel å ta opp saker for enkeltpersoner) ses som noe mindre viktige enn førstnevnte typer oppgaver, og de vurderes også som noe mindre viktige enn før (2000). Viktigheten av alle de nevnte typer oppgaver oppfattes likt i store og små kommuner (over vs. under 5000 innbyggere).

Villigheten til å slå egen kommune sammen med nabokommunen(e) er ikke endret siden 2003. Representanter i små kommuner (under 5000 innbyggere) er de sterkeste motstanderne av kommunesammenslåinger som berører egen kommune.

Partier ser ut til å være en til dels mye viktigere del av politikken i større kommuner: Lokalpolitikere i mindre kommuner (under 5000 innbyggere) lar seg i langt mindre grad binde av partiprogrammet.